
Ronde 7

Carl De Strycker
Koninklijke Bibliotheek
Contact: carl.destrycker@kbr.be

**‘Het idee van wat een dichter is, verandert fundamenteel’.
Hedendaagse tendensen in de dichtkunst in de Nederlanden
sinds 2000**

1. Inleiding

Wat telkens weer opvalt in gesprekken over poëzie is de grote terughoudendheid tegenover het genre. Velen denken: “poëzie is niets voor mij”. Of: “daar moet je voor doorgestudeerd hebben”. Als je dan toch over een gedicht praat, hoor je hoogstens iemand gesmoord iets mompelen of zie je een ander bij een voorstel tot interpretatie kijken met een blik van “o, dat dacht ik ook; zo dom was mijn idee dus niet”. Er leeft bij velen een angst voor poëzie die voortkomt uit het idee dat je bij voorbaat niet snapt wat er staat of dat er een verborgen betekenis schuilgaat achter de tekst. Het is wat ik – naar het woord van M. Nijhoff – noem: ‘het lees maar, er staat niet wat er staat-complex’.

En dat terwijl de Nederlandstalige poëzie van pakweg het laatste decennium net veel toegankelijker is geworden en zich bezighoudt met het hedendaagse en thema's als identiteit, klimaat, politiek, maar uiteraard ook met taal.

2. Het einde van de poëzie

Een aantal literatuurwetenschappers trok de afgelopen jaren aan de alarmbel: William Marx vroeg zich in *L'adieu à la littérature* (2007) af of de literatuur op een dood spoor was beland, en ook Tzvetan Todorov (2014) was niet hoopvol gestemd over de toekomst. De steeds sterker doorgedreven autonomiseringstendens in de literatuur – een fenomeen dat opduikt zo ongeveer aan het begin van de twintigste eeuw – heeft er volgens hen toe geleid dat het publiek van de literatuur, en met name van de poëzie, vervreemd is geraakt. Poëzie werd iets voor ingewijden (een “tijdverdrijf voor enkele fijne luiden”, naar het woord van Eddy du Perron) en verloor steeds meer publiek en aanzien.

3. Poëzie van het nieuwe millennium

Daar komt op de overgang van de twintigste naar de eenentwintigste eeuw verandering in. Dean Bowen zei in een interview: “Het idee van wat een dichter is, verandert fundamenteel”. Ilja Leonard Pfeijffer nam in *Idyllen* (2015) afscheid van zijn postmoderne verleden en pleitte voor toegankelijkheid en betrokkenheid op de wereld. Dichters zoeken een publiek op en houden zich bezig met actuele thema's. Die veranderende opvattingen over het dichterschap en de wijzigende literatuuropvattingen hebben een impact op de teksten. Poëzie die sterker op de wereld betrokken is, hanteert een andere taalbehandeling dan meer talige poëzie.

Ik zal proberen om de overgang te schetsen van de doorgaans als moeilijk ervaren (post-) postmoderne poëzie van het einde van het vorige millennium naar nieuwe tendensen tijdens de eerste twee decennia van het nieuwe millennium. Dat doe ik in eerste instantie aan de hand van voorbeelden. Samen lezen en bespreken we een gedicht dat representatief is voor de dichtkunst aan het einde van vorige eeuw. Vervolgens komen allerlei voorbeelden van poëzie van het nieuwe millennium aan bod.

4. Trends en tendensen

Ik probeer ook lijnen te trekken in de hedendaagse poëzie. In de twintigste eeuw was er een opeenvolging van stromingen: na de modernisten kwamen de Vijftigers, de neorealistische Zestigers, de neoromantische dichters in de jaren 1970 en de postmoderne en post-postmoderne generatie. Maar hoe zit het eigenlijk vandaag? Zijn er in de poëzie

na 2000 tendensen te onderscheiden? Wat kenmerkt de huidige generatie dichters? Welke thema's houden hen bezig en hoe functioneert hun poëzie? Behoort *slam poetry* en *spoken word* tot de poëzie? Ik ga daarbij ook in op de professionalisering van het literaire veld en de maatschappelijke en institutionele omstandigheden waarbinnen deze nieuwe vormen van poëzie ontstaan zijn.

Passeren de revue: de stadsdichters, de klimaatdichters, Ilja Leonard Pfeijffer, Peter Verhelst, Maud Vanhauwaert, Lotte Dodion, Radna Fabias, Lizette Ma Neza, Frank Keizer, Arno Van Vlierberghe, Dominique De Groen, bob vanden broeck en vele, vele anderen.

Referenties

- Bax, S. (2019). *De literatuur draait door: de schrijver in het mediatijdperk*. Amsterdam: Prometheus.
- Compagnon, A. (2007). *La littérature, pour quoi faire?* Paris: Fayard.
- Dera, J., S. Posman & K. van der Starre (red.) (2016). *Dichters van het nieuwe millennium: Nederlandse en Vlaamse poëzie in de 21e eeuw*. Nijmegen: Uitgeverij Vantilt.
- Dera, J. & C. De Strycker (red.) (2018). *Bundels van het nieuwe millennium: Nederlandse en Vlaamse poëzie in de 21^e eeuw*. Nijmegen/Gent: Uitgeverij Vantilt/PoëzieCentrum.
- Dera, J. & C. De Strycker (2021). *Gedichten van het nieuwe millennium: twintig jaar 21e-eeuwse poëzie uit Nederland en Vlaanderen*. Gent: PoëzieCentrum.
- Marx, W. (2008). *Het afscheid van de literatuur: de geschiedenis van een ontwaarding 1700-2000*. Amsterdam: Querido.
- Pfeijffer, I. (2015). *Idyllen. Nieuwe poëzie*. Amsterdam: de Arbeiderspers.
- Todorov, T. (2014). *La littérature en péril*. Paris: Flammarion.